

МИНИСТЕРСТВО здравоохранения Украины

ГП Украинский научно-исследовательский
институт медицины транспорта МЗ Украины

**Материалы научно-практической
конференции**

**«ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ЗДОРОВЬЕ
РАБОТНИКОВ ТРАНСПОРТА КАК
СОСТАВЛЯЮЩАЯ
ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДОРОВЬЯ
В УКРАИНЕ»**

14 – 15 СЕНТЯБРЯ 2017 ГОДА

ОДЕССА 2017

ББК
УДК

Организаторы – основатели конференции:

ГП Украинский научно-исследовательский
институт медицины транспорта МЗ Украины

Главный редактор

Зам. главного редактора

Редакционная коллегия

Шафран Л.М.

Псядло Э.М.

Панов Б.В.

Бадюк Н.С.

Ответственный секретарь

Гоженко А. И.

Лебедева Т.Л.

Квасневская Н.Ф.

Адрес редакции:

ул. Канатная 92, 65039, г.Одесса, Украина

Телефон: +38(048)722-12-92

e-mail: kvasnevskaya_nf@ukr.net

веб-сайт: www.medtrans.com.ua

Сборник материалов научно-практической конференции
«Профессиональное здоровье работников транспорта как
составляющая общественного здоровья в Украине» (14 – 15
сентября 2017 года). – Одесса: УкрНИИ медицины транспорта,
2017.- 118 с.

© УкрНИИ медицины транспорта

ПРОГРАММА

научно-практической конференции «Профессиональное здоровье работников транспорта как составляющая общественного здоровья в Украине»

14 – 15 сентября 2017 года

ОРГКОМИТЕТ КОНФЕРЕНЦИИ

Сопредседатели:

директор ГП УкрНИИ медицины транспорта МЗ Украины,
д.мед.н., засл. деят. науки и техники Украины, профессор
А. И. Гоженко

д.мед.н., профессор ГП УкрНИИ медицины транспорта
Л. М. Шафран

Ответственный секретарь: ***Н. Ф. Квасневская***

Члены локального Оргкомитета:

к.мед.н.	<i>Н. С. Бадюк</i>
профессор	<i>Р. С. Вастьянов</i>
профессор	<i>Л. С. Годлевский</i>
	<i>П. Г. Zubov</i>
к.б.н.	<i>Т. Л. Лебедева</i>
профессор	<i>Э. М. Псядло</i>
профессор	<i>И. В. Савицкий</i>

14 сентября 2017 г.

9-00 – 10-00 – РЕГИСТРАЦИЯ

10-00 - ПЛЕНАРНОЕ ЗАСЕДАНИЕ

Сопредседатели: *проф. Гоженко А. И.,
проф. Шафран Л.М.*

Секретарь: *к.мед.н. Бадюк Н. С.*

1. Гоженко А.И. (ДП УКРНДІ медицини транспорту МОЗ України, м. Одеса) **ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ.**

2. Шафран Л.М. (ГП УКРНИИ медицины транспорта МЗ Украины, г. Одесса) **СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ И УСЛОВИЯ РЕФОРМИРОВАНИЯ МЕДИЦИНЫ ТРУДА В УКРАИНЕ.**

3. Псядло Э. М. (ГП УКРНИИ медицины транспорта МЗ Украины, г. Одесса) **ОСОБЕННОСТИ ПСИХО-ЭМОЦИОНАЛЬНОГО СТРЕССА У ОПЕРАТОРОВ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ.**

4. Чумаева Ю.В. (ГП УКРНИИ медицины транспорта МЗ Украины, г. Одесса) **РОЛЬ ПСИХОЛОГА В УПРАВЛЕНИИ СОВРЕМЕННЫМ ПРЕДПРИЯТИЕМ.**

5. Голикова В.В. (ГП УКРНИИ медицины транспорта МЗ Украины, г. Одесса) **СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ К ИССЛЕДОВАНИЮ ПРОБЛЕМЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПЛАВСОСТАВА.**

14-00 – ЗАСЕДАНІЕ СЕКЦІИ № 1

Сопредседатели: проф. Стоянов О.М.,
д.б.н. Петренко Н.Ф.

Секретарь: Квасневская Н. Ф.

1. Стоянов О.М., Колесник О.О., Мащенко С.С., Капталан А.О. (Одеський національний медичний університет) **ДОСЯГНЕННЯ ОДЕСЬКОЇ ШКОЛИ НЕЙРОНАУК СТОСОВНО ВИВЧЕННЯ ТРЕМОРИ ЯК ОБ'ЄКТИВНОГО КРИТЕРІЮ СТАНУ ЗДОРОВ'Я.**

2. Сердюк В.В., Сухин Ю.В. (Одесский национальный медицинский университет) **РОЛЬ АСИММЕТРИИ ТЕЛА ЧЕЛОВЕКА В РАЗВИТИ ИДИОПАТИЧЕСКОГО СКОЛИОЗА И ЗАБОЛЕВАНИЙ ВНУТРЕННИХ ОРГАНОВ. ИХ СВЯЗЬ С НАРУШЕНИЕМ БИОМЕХАНИКИ ПОЗВОНОЧНИКА И ТАЗА.**

3. Петренко Н.Ф., Мокієнко А.В. (ДП УКРНДІ медицини транспорту МОЗ України, м. Одеса) **АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВОДОПОСТАЧАННЯ ОБ'ЄКТІВ ТРАНСПОРТУ.**

4. Подкорытов Ю.И. (Управление Роспотребнадзора по железнодорожному транспорту) **СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ СОХРАНЕНИЯ ПСИХОФИЗИОЛОГИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ РАБОТНИКОВ ЛОКОМОТИВНЫХ БРИГАД НА ЖЕЛЕЗНО-ДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ.**

5. Басалаева Л.В., Зайцева В.А., Потапов Е.А. (ГП УКРНИИ медицины транспорта МЗ Украины, г. Одесса) **АТТЕСТАЦІЯ РАБОЧИХ МЕСТ РАБОТНИКОВ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА В УСЛОВИЯХ РЕФОРМИРОВАНИЯ ОТРАСЛИ.**

6. Скиба О.В., Євстаф'єв В.М. (ДП УКРНДІ медицини транспорту МОЗ України, м. Одеса) **ПРАЦЕ-ВЛАШТУВАННЯ ЛИЦЬ ПОХИЛОГО ВІКУ ТА ІНВАЛІДІВ У МОРСЬКИХ ПОРТАХ УКРАЇНИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР У ЗБЕРІГАННІ СУСПІЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я.**

7. Ігнат'єв О.М., Прут'ян Т.Л., Турчин М.І., Добровольська О.О. (Одеський національний медичний університет) **ПОШИРЕНІСТЬ ТА ЗВ'ЯЗОК ОСТЕОПОРОЗУ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ ТА ОЖИРІННЯМ СЕРЕД ОСІБ ПРАЦЕЗДАТНОГО ВІКУ.**

8. Короткова П. Д., Самарська А. В., Зеленько Ю. В. (Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна) **ПРИНЦИПИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ВПЛИВУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ НА ДОВКІЛЛЯ.**

9. Гай Л.А., Венгер В.Ф., Сердюк В.В., Бодня А.И. (Одеський національний медичний університет) **HALLUX VALGUS – ОЧЕРЕДНА ПРОБЛЕМА ВЕКА? А МОЖЕТ ПРОСТО ЕВОЛЮЦІЯ ОПОРНО-ДВИГАТЕЛЬНОГО АППАРАТА ЧЕЛОВЕКА?**

10. Самарська А. В., Зеленько Ю. В. (Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна) **ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА РІВНІВ ЗАБРУДНЕННЯ ҐРУНТІВ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ВАЖКИМИ МЕТАЛАМИ.**

14-00 – ЗАСЕДАНИЕ СЕКЦИИ № 2

Сопредседатели: *проф. Звягинцева Т.В.,
д.мед.н. Авраменко А.А.*

Секретарь: *Третьякова Е.В.*

1. Звягинцева Т.В., Миронченко С.И., Наумова О.В. (Национальный фармацевтический университет, Харьков, Харьковский национальный медицинский университет) **МОРФО-ЛОГИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ КОЖИ МОРСКИХ СВИНОК В ЭРИТЕМНЫЙ ПЕРИОД ПОСЛЕ ЛОКАЛЬНОГО УЛЬТРАФИОЛЕТОВОГО ОБЛУЧЕНИЯ ПРИ ПРИМЕНЕНИИ МАЗИ МЕТИЛУРАЦИЛА С ВКЛЮЧЕНИЕМ НАНОЧАСТИЦ СЕРЕБРА.**

2. Большой Д.В., Пыхтеева Е.Г. (ГП УКРНИИ медицины транспорта МЗ Украины, г. Одесса) **ГОМЕОСТАЗ МИКРОЭЛЕМЕНТОВ У РАБОТНИКОВ ОПЕРАТОРСКИХ И ЭКСТРЕМАЛЬНЫХ ПРОФЕССИЙ: КОНТРОЛЬ, ПОДДЕРЖАНИЕ, КОРРЕКЦИЯ.**

3. Авраменко А.А., Короленко Р.Н. (Черноморский национальный университет им. Петра Могилы, г. Николаев) **ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ХРОНИЧЕСКОГО НЕАТРОФИЧЕСКОГО ГАСТРИТА У ПАЦИЕНТОВ С ПРОИЗВОДСТВЕННЫМ НАРУШЕНИЕМ БИОРИТМА.**

4. Третьякова Е.В. (ГП УКРНИИ медицины транспорта МЗ Украины, г. Одесса) **ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОБУСЛОВЛЕННЫЕ РИСКИ ПРИ НАНЕСЕНИИ И ЭКСПЛУАТАЦИИ ТЕПЛОИЗОЛЯЦИОННЫХ МАТЕРИАЛОВ.**

5. Михайлюк Н. В. (Клінічний провізор) **ЛІКИ ЗА КЕРМОМ.**

6. Копчак О. В. (Институт стоматологии, Национальная мед. академия последипломного образования им. П. Л. Шупика) **ДИФФЕРЕНЦИРОВАННЫЙ ПОДХОД К ЛЕЧЕНИЮ ГЕНЕРАЛИЗОВАННОГО ПАРОДОНТИТА У ПАЦИЕНТОВ С ЭНДОТЕЛИАЛЬНОЙ ДИСФУНКЦИЕЙ ПРИ КАРДИОВАСКУЛЯРНОЙ ПАТОЛОГИИ.**

7. Кицюк Н.І. (ДП УКРНДІ медицини транспорту МОЗ України, м. Одеса) **ВПЛИВ ЛОКАЛЬНОГО УЛЬТРА-ФІОЛЕТОВОГО ОПРОМІНЕННЯ НА МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ШКІРИ МОРСЬКИХ СВИНОК.**

8. Потапов Е.А. Третьяков А.М., Третьякова Е.В., Шафран Л.М. (ГП УКРНИИ медицины транспорта МЗ Украины, г. Одесса) **РОЛЬ МОНОЦИТОВ В ТОКСИГЕННОЙ ЭНДОТЕЛИАЛЬНОЙ ДИСФУНКЦИИ (экспериментальные модели).**

9. Косенко Д. К. (Государственное учреждение «Институт стоматологии и челюстно-лицевой хирургии Национальной академии медицинских наук Украины). **ВЛИЯНИЕ ЧАСТИЧНОЙ ГЕПАТОЭКТОМИИ И РЕЗЕКЦИИ ЖЕЛУДКА НА СОСТОЯНИЕ СЛЮННЫХ ЖЕЛЕЗ НА ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫХ ЖИВОТНЫХ.**

15 сентября 2017 г.

10-00 – ЗАСЕДАНИЕ СЕКЦИИ № 3

Сопредседатели: проф. Сухин Ю.В., проф. Сердюк В.В.

Секретариат: Прутиян Т.Л.

1. Сухин Ю.В., Гуриенко А.В., Бодня А.И., Сердюк В.В., Павлычко Ю.Ю., Гай Л.А., Логай В.А. (Одесский национальный медицинский университет) ОПЕРАТИВНОЕ ЛЕЧЕНИЕ ПЕРЕЛОМОВ МЕЖМЫШЦЕЛКОВОГО ВОЗВЫШЕНИЯ БОЛЬШЕБЕРЦОВОЙ КОСТИ.

2. Сердюк В.В. (Одесский национальный медицинский университет) О ПРИРОДЕ СПИНАЛЬНОГО БОЛЕВОГО СИНДРОМА.

3. Гай Л.А. (Одесский национальный медицинский университет) ДИАГНОСТИКА ПОВРЕЖДЕНИЙ ПЛАНТАРНОЙ ПЛАСТИНКИ КАПСУЛЫ ПЛЮСНЕФАЛАНГОВЫХ СУСТАВОВ У ПАЦИЕНТОВ С HALLUXVALGUS И ПОПЕРЕЧНЫМ ПЛОСКОСТОПИЕМ.

4. Сухин Ю.В., Павлычко Ю.Ю., Сердюк В.В. (Одесский национальный медицинский университет) НАШ ОПЫТ ЛЕЧЕНИЯ ПОВРЕЖДЕНИЙ СУХОЖИЛИЯ ДЛИННОЙ ГОЛОВКИ БИЦЕПСА В МЕЖБУГОРКОВОЙ БОРОЗДЕ.

5. Свиначев Ю.Н., Сердюк В.В. (Одесский национальный медицинский университет) О ЗАКОНОМЕРНОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ БОКОВОГО (СКОЛИОТИЧЕСКОГО) ИСКРИВЛЕНИЯ ПОЗВОНОЧНИКА.

6. Бодня А.И., Сердюк В.В., Гай Л.А. (Одесский национальный медицинский университет) ОШИБКИ И ОСЛОЖНЕНИЯ ПРИ ОПЕРАТИВНОМ ЛЕЧЕНИИ ДИАФИЗАРНЫХ ПЕРЕЛОМОВ КОСТЕЙ ПРЕДПЛЕЧЬЯ.

7. Сухін Ю.В., Венгер В.Ф., Сердюк В.В., Сайед Мухсен, Гай Л.А. (Одеський національний медичинський університет) **СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ.**

8. Седюк В.В. (Одеський національний медичинський університет) **НОВОЕ В ПОНИМАНИИ ЭТИОЛОГИИ И ПАТОГЕНЕЗА ИДИОПАТИЧЕСКОГО СКОЛИОЗА.**

9. Сухин Ю.В., Сердюк В.В., Гай Л.А. (Одеський національний медичинський університет) **НЕСТАБИЛЬНОСТЬ КОЕСТИЦОВЫХ ПОЗВОНКОВ – ВЕДУЩАЯ ПРИЧИНА РАЗВИТИЯ ЛЮМБАГО.**

10-00 – ЗАСЕДАНИЕ СЕКЦИИ № 4

Сопредседатели: проф. Левицкий А. П.,
д.мед.н. Шнайдер С. А.,
д.мед.н. Деньга О. В.

Секретарь: к. мед. н. Анисимова Л. В.

1. Семенов Е. И., Шнайдер С. А. (Государственное учреждение «Институт стоматологии и челюстнолицевой хирургии Национальной академии медицинских наук Украины) **СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ВИДОВОГО И КОЛИЧЕСТВЕННОГО СОСТАВА МИКРООРГАНИЗМОВ В ОБЛАСТИ ПЗДК СВОИХ ЗУБОВ И ПЕРЕИМПЛАНТНОЙ БОРОЗДЫ У ПАЦИЕНТОВ С ОТСУТСТВИЕМ КЛИНИЧЕСКИХ И R-ГЕНОЛОГИЧЕСКИХ ПРИЗНАКОВ ПЕРЕИМПЛАНТИТА.**

2. Рейзвих О. Э., Левицкий А. П. (Государственное учреждение «Институт стоматологии и челюстно-лицевой хирургии Национальной академии медицинских наук Украины) **ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ АНТИДИСБИОТИЧЕСКОЙ ПРОФИЛАКТИКИ СТОМАТОЛОГИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ У ДЕТЕЙ.**

3. Миколаїва Г. В. (Державна установа «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України) **ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФІЛАКТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ХРОНІЧНОГО ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ПАРОДОНТИТА У ЖІНОК РЕПРОДУКТИВНОГО ТА ПЕРЕД КЛІМАКТЕРИЧНОГО ВІКУ ТА ТЛІ ГІПО – ТА ГІПЕРЕСТРОГЕНІЇ.**

4. Рейзвіх О. Е., Дєньга О. В., Шнайдер С. А. (Державна установа «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України) **КОНЦЕПЦІЯ СТРАТЕГІЇ ДИСБІОТИЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ОСНОВНИХ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ДІТЕЙ.**

5. Желнин Е. В. (Государственное учреждение «Институт стоматологии и челюстно-лицевой хирургии Национальной академии медицинских наук Украины) **ПОЛИМОРФИЗМ ГЕНА IL-1 β ПРИ ВОСПАЛИТЕЛЬНО-ДЕСТРУКТИВНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЯХ ПЕРИОДОНТА.**

6. Гришакова А. М. (Державна установа «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України) **КЛІНІКО-ЛАБОРАТОРНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЛІКУВАННЯ ГОСТРОГО ГЕРПЕТИЧНОГО СТОМАТИТУ У ДІТЕЙ.**

7. Рейзвих О. Э., Анисимова Л. В. (Государственное учреждение «Институт стоматологии и челюстно-лицевой хирургии Национальной академии медицинских наук Украины) **НОВЫЙ ВЗГЛЯД НА ПРОФЕССИОНАЛЬНУЮ ГИГИЕНУ ПОЛОСТИ РТА У ДЕТЕЙ.**

14-00 – Круглый стол

«ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ЗДОРОВЬЕ И ДОЛГОЛЕТИЕ»

Сопредседатели: *проф. Гоженко А. И.,
проф. Шафран Л.М.,
проф. Вастьянов Р.С.*

донта и контролем выявил ассоциацию с повышенным риском развития заболеваний, анализ сравнения по аллелю Т с контролем выявил ассоциацию с пониженным риском развития воспалительных заболеваний.

Ключевые слова: периодонт, воспалительно-деструктивные заболевания, полиморфизм гена IL-1 β

Keywords: periodontium, inflammatory-destructive diseases, polymorphism of IL-1 β gene

УДК 616.33-002-072:616.33-002.44

**ПОШИРЕНІСТЬ ТА ЗВ'ЯЗОК ОСТЕОПОРОЗУ З
АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ ТА ОЖИРІННЯМ
СЕРЕД ОСІБ ПРАЦЕЗДАТНОГО ВІКУ**

THE PREVALENCE AND CONNECTION OF
OSTEOPOROSIS WITH ARTERIAL HYPERTENSION
AND OBESITY AMONG PERSONS AT AN ABLE
TO WORK AGE

**Ігнат'єв О.М., Пругіян Т.Л., Турчин М.І.,
Добровольська О.О.**

Одеський національний медичний університет

Остеопороз (ОП) – це системне захворювання скелета, яке характеризується втратою кісткової маси та порушенням мікроархітектоніки кісткової тканини, і як

наслідок, підвищенням ламкості кісток і зростанням ризику переломів. Переломи, що викликані ОП, займають у структурі інвалідизації друге місце та наносять великий соціально-економічний збиток країні за рахунок вилучення із трудового процесу працездатного населення на період лікування та реабілітації. Відновлення колишньої працездатності дуже часто не досягається внаслідок наступаючої інвалідизації. Водночас до найбільш поширених хронічних неінфекційних захворювань належать також артеріальна гіпертензія (АГ) та ожиріння, серед яких 60% хворих на АГ – це особи працездатного віку. Важливим органом-мішенню при коморбідності АГ та ожирінні є кісткова тканина (КТ). Механізми ремоделювання КТ при АГ та ожирінні залишаються мало вивченими, а рання діагностика нерідко ускладнена.

Вивчення поширеності ОП серед осіб працездатного віку з АГ в поєднанні з ожирінням є актуальним та повинно бути направлено на її ранню скринінгову діагностику, що дозволить попередити розвиток серйозних ускладнень та слугуватиме покращенню здоров'я, рівня та якості життя.

Мета роботи: вивчити поширеність та зв'язок ОП з АГ та ожирінням серед осіб працездатного віку.

Матеріали та методи дослідження. Проведено комплексне обстеження 114 жінок працездатного віку від 42 до 63 років (середній вік – $53,4 \pm 0,83$ роки) із АГ I – II стадії, 1 – 2 ступеня в поєднанні з ожирінням. В залежності від впливу на організм працюючих шкідливих та небезпечних факторів виробництва, пацієнти були поділені на дві клінічні групи: I група (n = 60) – особи працездатного віку із АГ та ожирінням, які працюють під впливом шкідливих та небезпечних факторів виробництв; II група (n = 54) – особи працездатного віку із АГ та ожирінням, які не працюють під впливом шкідливих та небезпечних факторів виробництв; III група (контрольна група, n = 20) – практично здорові особи того ж віку.

Окрім загальноклінічних методів обстеження, пацієнтам визначали індекс маси тіла (ІМТ), проводили ультразвукову денситометрію на апараті AOS-100NW, Алока (Японія) з визначенням мінеральної щільності кісткової тканини (МЩКТ), дослідження рівня 25-гідроксивітаміну D (25(OH)D), маркерів кісткового ремоделювання (С-термінальний телопептид, продукт деградації колагену I типу (СТх) та остеокальцин (ОК)) та ліпідного обміну (загальний холестерин (ЗХС)).

Результати та обговорення. За аналізом показників одержаних при ультразвуковій денситометрії було виявлене вірогідне зниження ($p < 0,01$) МЩКТ у пацієток I та II груп порівняно із групою контролю. Так, в I групі ці зміни були наступними: ОП – 31,7%, Оп – 40,4%, норма – 27,9%; в II групі: ОП – 26,3%, Оп – 41,7%, норма – 32%; в III групі: ОП – 5%, Оп – 45%, норма – 50%. На тлі зниженої МЩКТ у пацієток I та II груп було встановлено значне підвищення ($p < 0,05$) рівня СТх порівняно з III групою. Так, в I групі рівень СТх склав – $0,89 \pm 0,07$ нг/мл, що на 43,8% перевищує рівень осіб III групи, в II групі - рівень СТх склав – $0,81 \pm 0,07$ нг/мл, що на 38,3% перевищує показники групи контролю. ОК у пацієток I групи знижений ($p < 0,05$) на 34,4% порівняно з контрольною групою та на 28,5% у пацієток II групи і свідчить про пригнічення процесів кісткоутворення при відносно підвищеній кістковій резорбції. При аналізі рівня 25(OH)D у сироватці крові встановлено поширення дефіциту вітаміну D (ДВД) та недостатності вітаміну D (НВД) у групах дослідження. Зокрема: в I групі ДВД було виявлено у 83,4% осіб (важкий ДВД – 52,6%); НВД – 13,3%, оптимальний (ОПД) – 3,3% ; в II групі: ДВД –

79,6% (важкий ДВД – 45,6%); НВД – 14,8%; ОВД – 5,6%; в III групі: ДВД – 55%; НВД – 25%; ОВД – 20%.

За результатами кореляційного аналізу було встановлено зв'язок між ІМТ і Т-критерієм ($r = - 0,59$; $p < 0,01$), ІМТ і рівнем 25(ОН)D ($r = 0,71$; $p < 0,01$) та ІМТ і СТх ($r = 0,54$; $p < 0,01$). Виявлений взаємозв'язок між рівнем ЗХС та СТх ($r = 0,56$; $p < 0,01$) ЗХС та ОК ($r = 0,62$; $p < 0,01$).

Висновки. Значне поширення ОП та Оп має місце серед осіб працездатного віку із АГ та ожирінням.

У жінок, що мають надмірну вагу та дисліпідемію є дисбаланс між процесами кісткового ремодулювання із перевагою кісткової реабсорбції.

Ключові слова: остеопороз, артеріальна гіпертензія, ожиріння, фактори виробництва.

Key words: osteoporosis, arterial hypertension, obesity, production factors.